

منافع ملی چگونه گروگان گرفته شد؟

سعید جلیلی خاطره خوبی از مناظره‌های تلویزیونی ندارد چراکه این مدل از تبلیغات انتخاباتی، دقیقاً همان بزرگنمایی است که او دیگر متکلم‌وحده نیست و یک‌طرفه برای دیگران حکم صادر نمی‌کند. در مناظره‌های امسال نیز این مصطفی پورمحمدی، روحانی محافظه‌کار بود که ابتدا در مناظره دوم، خاطره‌ای از جلسه مشترک با جلیلی روایت کرد و گفت: «در جلسه شورای عالی امنیت ملی بحث FATF مطرح شد، فکر می‌کنم سال ۹۵ بود، من و آقای طیب‌نیا هم دعوت شدیم، چراکه عضو شورای عالی پولشویی بودیم، من مفصل صحبت کردم که چقدر ما مشکل داریم و بحران تبادل مالی داریم و اصلاً اگر برجام هم نباشد، این قصه همه را گرفتار می‌کند، ایشان [سعید جلیلی] دولت [دولت روحانی] را قبول نداریم». این سخنان پورمحمدی اما با هیچ پاسخی از سوی جلیلی مواجه و تکذیب نشد.

مصطفی پورمحمدی در مناظره چهارم نیز مجدداً در تشریح توافق کرستن که پیش‌تر علیرضا زاکانی در خصوص آن پورمحمدی را متهم کرده بود، گفت: «یکی از وجوه دیپلماسی بحث دیپلماسی اقتصادی است. تاکنون اقداماتی در حوزه همسایگان و گردشگری انجام شده است. برای مثال بحث مصادافی بحث کرستن و اس‌اف‌او را داشتیم. در دولت وقت برای بهره‌برداری از میدان مشترک گازی سلمان، طی سی سال قرار بود که از این حوزه مشترک برداشت انجام شود و به فروش برسد. وقتی بحث اختلاف قیمت مطرح شد، دیوان محاسبات نیز ورود کرد و بنده نیز در سال ۸۱ در دفتر رهبری بودم و نقشی در این اتفاق نداشتم. من در سال ۱۳۸۷ به سازمان بازرسی رفتم و این اطلاعات را باید به مردم نسبت به ادعاهایی که در مناظرات مطرح شد بدهیم. ما قرار بود سهم خود را از میدان برداریم. ۱۶ سال است که کشور در این حوزه معطل شده است. در این پروژه قرار بود که گاز بفروشیم و پول تأمین کنیم. به دلیل بسته شدن راه پیشبرد این پروژه، میلیاردها دلار زیان دیده و محکوم شدیم. چرا تا امروز جلوی آن را گرفتیم؟ یا آقای زنگنه مجرم است یا دوستانی که جلوی قرارداد را گرفتند. این بسته شدن میلیاردها دلار به

ایران ضرر زده است. سه سال است که آقای زنگنه سر این موضوع با آقای جلیلی در خواست مناظره

داده است، چرا آقای جلیلی نمی‌پذیرد؟ ۱۷ سال از این موضوع گذشته و اموال ملت به تاراج رفته و پرونده جریمه ۱۸ میلیارد دلاری علیه ایران تشکیل شده است. مگر نمی‌گویید طرف شما (زنگنه) خیانت‌کار است؟ پس چرا گفت‌وگو نمی‌کنید؟ حداقل به دادگاه ارجاع دهید و در دادگاه مسئله را طبق قانون حل کنید. برخی می‌گویند ما خواب‌نما شدیم، اما گویا برخی هنوز در خواب هستند یا دیر از خواب بلند شدند. خیلی‌ها هم مسائل را نمی‌فهمند، شما که علامه دهر هستید، در رشته خود هم موفق نبودید، بگویید در کدام مذاکره پیروز بودید و بگویید که کجا و در کدام عمل خود کار را درست انجام دادید؟ در کتاب‌های درسی و دانشگاه که می‌توان خیلی حرف‌ها زد، اما شما در رشته خودتان هم موفق نبودید. بحث فقط با شعار جلو نمی‌رود!»

مسعود پزشکیان نیز در این مناظره گفت: «بنده از ابتدا گفتم که موضوعات را باید با کارشناسان حل کرد به زاکانی صادقانه گفتم من سواد برجام را ندارم، اما مشکل این بود که اینها هم سواد نداشتند ولی نمی‌گفتند و اقدام می‌کردند و وقتی از آنها پرسیدم روش ارزیابی شما برای حل مشکل چیست؟ می‌گفتند روش شما چیست؟ و با نگاه خودشان یک چیزی را درآورند. از آقای جلیلی و این‌ها پرسیدم اگر برجام و این موضوع را نمی‌پذیرید راه دیگر که ارائه می‌دهید چیست؟ گفتند نقشه دیگری نداریم و همین است که در حال حاضر روزانه هزاران دلار ضرر می‌دهیم.»

در مناظره‌های انتخاباتی سال ۹۲، علی اکبر ولایتی، مشاور رهبر انقلاب که در آن سال کاندیدای ریاست‌جمهوری بود، بخش قابل توجهی از زمان خود را در مناظره سیاست خارجی به پاسخگویی به سعید جلیلی اختصاص داد و گفت: «دیپلماسی این نیست که انسان برود مقابل کشورهای دیگر خطابه بخواند و در مصاحبه مطبوعاتی مطالب خود را بیان کند. دیپلماسی این نیست که ما در یک طرف بنشینیم و آنها در طرف مقابل بنشینند و ما حرف مشخصی را بزنیم بدون آنکه اقدامات دیگری در خارج از آن انجام دهیم... هنر دیپلماسی این است که از این فرصت‌ها استفاده کند و اصولگرایی به این معنی است که انعطاف‌پذیر هم باشد، نباید در داخل کشور طوری وانمود کنیم که اصولگر هستیم و انعطاف‌ناپذیر باشیم، ما مصالح ملی را در دیپلماسی باید به‌طور بهتر تأمین کنیم. باید از دیپلماسی به نفع مصالح ملی استفاده کنیم، دیپلماسی فقط خشونت و سرسختی نشان دادن نیست. دیپلماسی به معنی تعامل و معامله است و با همه کشورها و آنهايي که مذاکره می‌کنیم باید بسیار خوب عمل کنیم و می‌شود در مذاکرات هسته‌ای بهتر از این عمل کرد و اگر این روند موفق بود این مشکلات پیش نمی‌آمد و وضع به اینجا نمی‌رسید.»

سخنان جلیلی در خصوص صنعت هسته‌ای در جریان مناظره‌ها واکنش رئیس پیشین سازمان انرژی اتمی ایران را نیز به همراه داشت: علی اکبر صالحی در مصاحبه‌ای گفت: «انتظار نداریم از کسی که مدعی تقواست چنین حرف‌هایی زده شود. مگر شما خودتان را در محضر خدا نمی‌بینید؟ آیا این همه دستاوردها را نمی‌بینند، اگر ظرفیت تکنولوژی ما چنین بود که ایشان ادعا و تکرار می‌کنند، ما می‌توانستیم طرف یکی دوسال، آن راسه برابر گذشته کنیم؟»

مامحاکمه و مجازات شدیم

این جمله، سرآغاز روایت علی اصغر خاجی، مذاکره‌کننده وقت ایران هنگام بازگشت از دور دوم مذاکرات محرمانه ایران و آمریکا در مسقط است که در بازگشت از این سفر در دادگاه مخفیانه‌ای که سعید جلیلی، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی به راه انداخته بود، مورد پرسش و پاسخ قرار گرفت. این دیپلمات ایرانی می‌نویسد: «وقتی ما از سفر دوم مسقط بازگشتیم در دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی توسط آقایان باقری و جلیلی محاکمه شدیم که شما به چه اجازه‌ای و با چه دستورالعملی رفتید؟ آقای احمدی‌نژاد هم کاملاً با ورود وزارت خارجه به این پرونده مخالف بود حتی من یک دفعه با ایشان صحبت کردم و خواستیم به ما کمک کند چرا که وضعیت خوبی بود اما ایشان حرف من را تایید نکرد و بعد هم دکتر صالحی گفت که آقای احمدی‌نژاد به ایشان گفته که به‌عنوان وزیر خارجه حق ندارید این کار را بکنید و به‌عنوان شخصی هم، من توصیه می‌کنم این کار را نکنید.»

علی اصغر خاجی، مذاکره‌کننده ایران در مذاکرات محرمانه عمان می‌گوید: «سعید جلیلی و علی باقری تمام توان‌شان را به کار گرفتند که مذاکرات پیش‌نبرد. آنها مرتباً از مفاد مذاکره ایراد می‌گرفتند؛ این در حالی بود که ما قبل از رفتن، درباره این سفر با سعید جلیلی حرف‌زده بودیم؛ بعد از بازگشت هم رهبری گزارش ما را خواندند و نظرات‌شان را پی‌نویس کردند و گفتند ما مذاکره کنیم و سعید جلیلی هم به کار خود ادامه دهد.»

سعید جلیلی همچنین پس از پایان نخستین دور این مذاکرات محرمانه، علی اکبر صالحی، وزیر امور خارجه وقت را به اقدام خودسرانه در این رابطه متهم کرد تا جایی که رئیس‌جمهور وقت که خود مخالف کاتال عمان بود به جلیلی نامه نوشت و به او یادآوری کرد که صالحی، مجوز مذاکره با آمریکا را از رهبری دریافت کرده است و ایشان تأکید کرده‌اند ضرورتی ندارد که در انجام مذاکرات مسقط تأخیر شود و این مذاکرات ارتباطی با مذاکرات جلیلی با ۵۱ ندارد. صالحی در این رابطه می‌گوید: «آقا دستور فرموده بودند که این دوره باید هماهنگ با هم جلو برود اما آقای جلیلی خیلی راضی به این کار نبود و من خیلی تلاش کردم». وزیر امور خارجه وقت می‌افزاید که «بار دوم هم نمی‌گذاشتند و اینجاست که با اختیارات وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران اجازه انجام مذاکرات را دادم و رفتند و

خوشبختانه منجر به این شد که اینها گفتند اصل غنی‌سازی را به رسمیت می‌شناسند». صالحی همچنین پس از این تحولات در نامه‌ای به رهبری نسبت به کارشکنی جلیلی در مذاکرات گلایه می‌کند که «او حتی اصل اجازه رهبری برای مذاکرات عمان را زیر سوال برده است.»

آنچه خاجی و صالحی بیان کرده‌اند، روایتی شفاف از دیدگاه سعید جلیلی و هم‌فکرانش نسبت به مذاکراتی است که حتی رهبر انقلاب نیز با آن موافقت کرده بودند که در نهایت به توافقی انجامید که نه‌تنها ایران را از ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد خارج کرد بلکه برای نخستین بار حق ایران را به غنی‌سازی اورانیوم به رسمیت شناخت.

اما این پایان ماجرای کارشکنی‌های تیم سعید جلیلی در مسیر احقاق حقوق ملت ایران نیست. جلیلی که روزی باقری را دست راست خود قرار داده بود و معاون سیاسی امروز وزارت امور خارجه نیز در مسیر اقدامات خلاف منافع ملی همراهی‌اش می‌کرد، پس از آنکه معاون پیشین خود را در جایگاه تلاش برای احیای برجام دید، در صف مقابلش قرار گرفت. در زمانی که احتمال می‌رفت دولت سیزدهم به توافق برای احیای برجام نزدیک شده است، عباس رنجبر، رئیس دفتر سعید جلیلی در توییتی نوشت: «احیای روح برجام و ترس‌ناک‌شده حل معیشت از طریق سازش در آذهان مردم؛ شرطی کردن اقتصاد و اعمال خودتحریمی علیه نهادهای داخلی؛ اعطای مجدد اهرم فشار مکانیسم ماشه و نظارت‌های استثنایی به آمریکا و جاسوسان اسرانیل؛ و... آقایان رئیس و باقری مسئولیت مستقیم تبعات این تصمیم‌برعهده شماست.»

امادستاوردهای سعید جلیلی چیست؟

دبیر پیشین شورای عالی امنیت ملی پس از چهارمین مناظره انتخاباتی در حالی که مورد این سوال قرار گرفته بود که دستاورد شما در سال‌های مسئولیت چه بود، در حساب ایکس خود نوشت: «می‌گویند در زمان مسئولیت چه کردی؟ زمانی که مسئول شدم، دو کشور همسایه در ایشال آمریکا بود. زمان پایان مسئولیت‌نامه می‌نوشتند که کمک کنید بتوانیم از این دو کشور خارج شویم». وی پیام دیگری نیز نوشت: «در دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی زمانی که امثال شما از تحولات سوریه به نام انقلاب یاد می‌کردید، با تشخیص دقیق فتنه داعش، جلوی اجرا شدن ایده‌های خطرناک شما را گرفتیم.»

سعید جلیلی در حالی موضوعات مرتبط با افغانستان، عراق و سوریه به همچنین خروج ایالات متحده از افغانستان را به‌عنوان دستاورد خود به هوادارانش ارائه می‌دهد که به‌عنوان کسی که با سابقه دبیری شورای عالی امنیت ملی بر حوزه‌های کاری نهادهای ایران واقف است، به خوبی می‌داند سیاستگذاری در خصوص این دو کشور همسایه و سوریه، بیش از هر نهاد دیگری بر عهده نیروی قدس سپاه پاسداران است. همچنین در یک فایل صوتی منتشر شده در مهرماه ۱۳۹۶ منتشر شد اینگونه بیان شده است که «حاج قاسم می‌گفت اگر جلیلی رئیس‌جمهور شود من یک روز در آسپاه آقدس نمی‌مانم. ایشان تمرکزگراست و چک آبدارچی‌اش را هم خودش باید امضا کند. با وجود ایشان کارها قفل می‌شود.»

جلیلی همچنین در حالی در حساب ایکس خود نوشت: «کار سیاست خارجی دفاع از حقوق مردم و دانشمندان است» که ترور ۵ دانشمند و مسئول هسته‌ای ایران یعنی رضا قشقای، مسعود علی محمدی، مجید شهریاری، مصطفی احمدی‌روشن و داریوش رضایی‌نژاد در زمان مسئولیت وی در شورای عالی امنیت ملی صورت گرفته است.

دستاورد جلیلی اما به‌طور متوسط هر ۱۶۰ روز یک قطعه‌نامه شورای امنیت سازمان ملل و شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی علیه ایران بود که اوج آن‌ها ۶ قطعه‌نامه شورای امنیت سازمان ملل است؛ قطعه‌نامه ۱۷۳۷ که در ۲۳ دسامبر ۲۰۰۶ که با رای مثبت ۱۵ کشور عضو شورای امنیت به تصویب رسید. قطعه‌نامه ۱۷۴۷ که در ۲۴ مارس ۲۰۰۷ به اتفاق آرا علیه ایران تصویب شد و از تمامی کشورهای جهان خواسته شده تا فعالیت خود با شرکت‌های ایرانی را که در زمینه انرژی هسته‌ای فعالیت دارند، محدود کنند. ممنوعیت صادرات و واردات سلاح‌های سنگین به ایران نیز از دیگر موارد صادره در این قطعه‌نامه بود.

قطعه‌نامه (۱۸۰۳)، ۹ ماه بعد از صدور قطعه‌نامه ۱۷۴۷ در تاریخ سوم مارس ۲۰۰۸ با ۱۴ رای مثبت و رای ممتنع ونزوئلا علیه ایران و همچون قطعه‌نامه‌های قبلی براساس فصل هفتم منشور ملل متحد، ناظر به اقدام‌های لازم در ارتباط با تهدید صلح و امنیت جهانی تصویب شد. قطعه‌نامه‌های ۱۸۳۵ و ۱۸۸۷ که به ترتیب در ۲۷ سپتامبر ۲۰۰۸ و ۲۴ سپتامبر ۲۰۰۹ صادر شدند نیز ذیل فصل هفتم منشور بودند. در ۹ ژوئن ۲۰۱۰ اما قطعه‌نامه‌ای علیه ایران صادر شد که تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را به سطحی غیرقابل باور علیه تهران بالا برد؛ براساس قطعه‌نامه ۱۹۲۹ که با رای مثبت چین و روسیه به تصویب رسید، کشورهای عضو سازمان ملل می‌توانستند «تمام محموله‌های هوایی و دریایی که به ایران فرستاده می‌شود یا از آن خارج می‌شود را در فرودگاه‌ها، بنادر و آب‌های قلمرو خود در صورتی که بر این باور باشند که آن محموله‌ها حاوی مواد اتمی، موشکی یا نظامی ممنوع اعلام شده‌است، بازرسی کنند» و همچنین آن‌ها اجازه می‌داد «محموله‌های دریایی ایران را براساس قوانین بین‌المللی در آب‌های آزاد بازرسی، توقیف و حتی در صورت لزوم نابود کنند». آنچه در تاریخ نه‌چندان دور این کشور رخ داده و تحریم‌هایی که اثرات قابل توجهی بر زندگی مردم داشتند، چیزی نیست که سعید جلیلی یا هر شخص دیگری بتواند آن را کتمان کرده یا حتی با نام دستاورد به ملت ایران بفروشد.

دیپلمات‌ها

گفت‌وگوهای اقتصادی با کشورهای آسیایی

علی باقری، سرپرست وزارت امور خارجه در حاشیه نشست هیئت دولت اظهار داشت: «در حاشیه این نشست ملاقات‌های خوبی را با برخی از وزرای خارجه یا معاونین وزرای خارجه کشورهای عضو انجام دادیم.» سرپرست وزارت امور خارجه تصریح کرد: «حتماً باید این اعتماد متقابل سیاسی با تعاملات اقتصادی دنبال شود تا بتوانیم منطقه یا ثبات و رو به پیشرفتی را داشته باشیم و بر همین اساس در بیانیه نشست اخیر تهران علاوه بر موضوعات سیاسی که مورد توجه قرار گرفت، موضوعات و مسائل اساسی اقتصادی که می‌تواند پیوندهای میان کشورهای آسیایی را در هم‌تنیده‌تر و مستحکم‌تر کند نیز مورد توجه قرار گرفت.» باقری بیان کرد: «در ملاقات‌های صورت‌گرفته در حاشیه نشست اخیر در تهران بحث‌های اقتصادی نیز مورد توجه قرار گرفت و بعضی موانع در مسیر پیشرفت پروژه‌ها و تعاملات تجاری میان دو طرف مورد بحث و بررسی قرار گرفته و نتایج خوبی را هم به همراه داشت.»

توافق ایران و روسیه در ایستگاه آخر

سفیر روسیه در ایران با اشاره به سفر هفته گذشته هیئت ایرانی به این کشور درباره نهایی‌کردن توافق جامع همکاری میان تهران و مسکو، گفت: «مباحث خوبی انجام شد و ما در آخر کار هستیم.» الکسی ددوف، سفیر روسیه در تهران گفت: «هفته گذشته هیئت ایرانی شامل مقامات وزارت خارجه به روسیه سفر کردند و در آنجا در مورد نهایی کردن این توافق نامه ارزیابی کردند، مباحث خوبی انجام شد و ما در آخر کار هستیم.» سفیر روسیه در ایران با بیان این‌که یکی از علت‌های به تعویق افتادن نهایی‌شدن این توافق نامه موضوع روند هماهنگی بین‌نهادی در داخل ایران بود، گفت: «خوشبختانه در روز یکشنبه دو موافقت‌نامه تاسیس و چارچوب فعالیت مراکز فرهنگی ایران و روسیه و موافقت‌نامه همکاری در حوزه امنیت اطلاعات از سوی آقای مخبر برای اجرا که چندی پیش در مجلس شورای اسلامی تصویب شده بود ابلاغ‌شده در همین چارچوب می‌توانیم بگوییم روند کار در مورد توافق جامع همکاری میان ایران و روسیه به اتمام رسیده است.» او تأکید کرد: «احتمالاً با توجه به روند هماهنگی‌های فنی که باید در این ارتباط انجام شود همچنین از دیگر سو برگزاری انتخابات زودرس ریاست‌جمهوری در ایران، امضای نهایی این توافق در دولت بعدی در ایران یعنی دولت چهاردهم انجام شود.»

ضرورت خروج نیروهای آمریکایی از سوریه

امیرسعید ایرانی، سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد در نشست شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره «وضعیت خاورمیانه: (سوریه)» گفت: «حاکمیت، استقلال سیاسی، وحدت و تمامیت ارضی سوریه باید به‌طور کامل توسط همه رعایت شود.» این دیپلمات ارشد ایرانی با بیان اینکه هرگونه برنامه‌های جدایی طلبانه مردود است، افزود: «همه نیروهای خارجی که حضورشان در سوریه توسط دولت سوریه غیرقانونی شناخته شده، باید از این کشور خارج شوند.» وی بر خروج کامل، فوری و بدون قید و شرط نیروهای آمریکایی از سوریه برای صلح و ثبات سوریه تأکید کرد.

